„BÂRFE, ZVONURI, MONDENÉLE" (ASPECTE PRIVIND SURSELE CUNOAŞTERII ŞI MĂRCILE LOR LINGVISTICE ÎN TALK-SHOW-UL ROMÂNESC)

MARGARETA MANU MAGDA
Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan − Al.Rosetti, Bucureşti

1. *Preliminarii*

1.1. Subiectul comunicării îl constituie *zvonul public* (definit ca ştire improvizată, rezultând în urma unui proces de *deliberare colectivă*), colportat prin intermediul *canalelor media vorbite*, fenomen care, alături de *bârfă*, constituie unul dintre mijloacele cele mai uzitate în *influenţarea şi manipularea opiniei publice*.

1.2. Cadrul teoretic al discuţiei îl constituie lingvistica textuală de tip Bakhtin (1970) – Ducrot (2001) – Nolke (1994); domeniul acesteia îl reprezintă enunţarea şi obiectul de cercetare − indicii prezenţei mai multor *voci* sau *puncte de vedere* la nivelul enunţului sau, cu alte cuvinte, prezenţa mărcilor polifoniei lingvistice în enunţ.

1.3. Menţionăm că ne vom referi, în paginile de faţă, cu precădere, la *discursul* practicat de canalele de televiziune româneşti în cadrul emisiunilor de tip *talk–show*, gen mediatic ce cultivă un discurs semiinstituţional, prin combinarea de reguli şi constrângeri specifice discursului instituţional − temă fixă, o anumită distribuţie a rolurilor de emiţător, loc de desfăşurare, durată etc. − cu spontaneitatea tipică pentru conversaţia curentă (cf. Ilie 2001, precum şi Ionescu-Ruxăndoiu 2004). Materialul exemplificator a fost preluat de pe Internet (http://www.monitoring.ro/).

2. *Zvonul*

2.1 Aspecte definitorii

În esenţă, *zvonul* este definit drept o *informaţie* legată de evenimente la zi, destinată a fi crezută, transmisă din om în om, de obicei *verbală*, presupusă a fi adevărată - în lipsa unor date concrete care să ateste exactitatea acesteia (fără a exista posibilitatea să i se verifice corectitudinea).

Ca fenomen specific de comunicare interumană, *zvonul* a fost definit în funcţie de o serie de parametri, precum *sursă, conţinut, mod de difuzare, mijloc de difuzare, obiect al comunicării şi natura efectelor.*

Este important de precizat faptul că, *în raport cu canalul de comunicare*, zvonul poate fi *scris* sau *vorbit*. Fiecare dintre cele două categorii enumerate au caracteristici specifice.

BDD-V857 © 2010 Editura Universităţii din Bucureşti
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.143 (2026-11-19 07:51:00 UTC)

2.2. Coordonate lingvistice ale zvonului

În limba română, forma prototipică de desemnare a fenomenului descris mai sus este *zvon*; conceptul include, în sfera sa, pe lângă forma prototipică amintită, termeni precum *rumoare, murmur* şi alţii (*DEX-online s.v.*), fiecare dintre aceştia exprimând *nuanţe semantice* şi *stilistice* ce întregesc semnificativ ansamblul seriei sinonimice.

„Câmpul semantic al *zvonului* e bine reprezentat în limba româna actuală. Familia lexicala a cuvântului de bază cuprinde, în afara de verbul *a se zvoni,* desemnări ale agentului – inovaţia ironică *zvoner* a fost precedată de *zvonist* şi *zvonar*, înregistrate de *DEX* – şi un abstract denumind mulţimea zvonurilor sau fenomenul în sine – *zvonistică*" (Zafiu 2001: 77).

Subliniem, ca o trăsătură caracteristică, faptul că limba română are termeni de denumire pentru acţiunea al cărei rezultat este *zvonul*: verbul *zvoni,* care asemenea prototipicului verb de declaraţie *(se) spune,* circulă, cel mai adesea, în *forma reflexivului impersonal* (combinate uneori cu particule adverbiale ale repetiţiei şi persistenţei: „se *tot vorbeşte de...*"; echivalentul lor familiar şi rezultatul unei abrevieri e *cică*), ceea ce nu este specific tuturor limbilor.

Conceptul de *zvon* se asociază şi cu alte expresii care includ, în sfera semantică, ideea de *„mişcare"*, de tipul ***umblă*** *vorba****, circulă*** *zvonul*, ***se vehiculează*** *ştirea* etc., precum şi cu unele *verbe de percepţie*, ca: *(se) auzi/vedea*, care se alătură celor *citaţionale : (se) spune, zice, crede, presupune* etc.

În această configuraţie, *zvoni* manifestă fie disponibilităţile combinatorii ale *verbelor de mişcare*, fie pe acelea ale verbelor *citaţionale*, fiind prezent în tipare sintactice ca:

- *zvoni* („mişcare") + prep. (*la, în, prin*):

(1) ***Victor Ciutacu****: Una dintre ele, şi ştiu că o să vă enerveze îngrozitor de tare, dar tocmai de-asta v-o pun, că-mi place* ***Sorin Oprescu*** *nervos.* ***Umblă*** *prin piaţă un scenariu, un* ***zvon****. Patriciu* ***umblă*** *după dumneavoastră cu 5 milioane să vă convingă să vă retrageţi şi să-l susţineţi pe Crin Antonescu, ca să-l învingeţi pe Traian Băsescu.*

Sorin Oprescu*: Da. E* ***zvon****.*

(„Sinteza Zilei", 20.10.2009, invitat: Sorin Oprescu)

(2) ***Elena Udrea****:* ***Se vehiculează*** *sume nerealiste. Noi le-am contrazis cu documente, şi cu toate astea nu suntem preluaţi.*

(„Sută la Sută", 03.08.2009, invitat: Elena Udrea)

- *zvoni* („relatare") + conjuncţie (*că*):

(3) ***Elena Udrea****: Despre turism* ***se spune*** *şi la pozitiv. România se promovează începând de sâmbătă seara pe Eurosport...*

(„Sută la Sută", 03.08.2009, invitat: Elena Udrea)

Sursa e reprezentată prin pronume nehotărâte „zic" *unii* sau prin substantivul *lumea* (cu variantele populare şi familiare, *gura lumii* ori *târg*):

(5) **Elena Băsescu** : *Şi uitaţi, la alegerile generale am spus, eram întrebată,* ***circulau tot felul de zvonuri*** *că voi ocupa o funcţie în Ministerul Tineretului şi Sportului.* ***Toată lumea spunea*** *că voi fi secretar de stat. Şi la momentul acela, ca o ironie am spus nu.*

(„Zig Zag", 31.05.2009, invitat: Elena Băsescu)

2.3. Coordonate pragmatice ale zvonului

Din perspectiva pragmalingvistică, din care vom aborda fenomenul menţionat, considerăm operante următoarele aspecte semnificative:

BDD-V857 © 2010 Editura Universităţii din Bucureşti
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.143 (2026-11-19 07:51:00 UTC)

− *fenomenul zvon* este rezultatul interacţiunii dintre unul sau mai mulţi locutori, agenţi de generare şi agenţi de răspândire a zvonului (care pot sau nu să coincidă): *zvoneri, zvonaci*, *colportori* − şi unul sau mai mulţi alocutori, „beneficiari" ai zvonului, aparţinând *opiniei publice*;

− codul prin care se interacţionează este, de regulă *verbal*; fiecărei limbi îi sunt proprii mijloace specifice (*pragmatizate sau nu*) de exprimare a zvonului;

− canalul de comunicare/răspândire al zvonului poate fi *oral* sau *scris;*

− mesajul se numeşte *zvon;* el se prezintă sub forma unui *microtext structurat în formă polifonică*.

3. *Structura polifonică a discursului conţinând zvonuri*

Fiinţele discursive care iau parte la *constituirea şi consumarea zvonului* ar fi următoarele:

I. (a) locutorul jurnalist (moderatorul) şi (b) alocutorul/rii invitat/taţi, ambii ca fiinţe din lume (fiind vorba de comunicare orală), responsabili de enunţare;

II. enunţiatorul *originar* (*sursa*), cel mai adesea neidentificabil, suprapus peste instanţa *non-locutorului*;

III enunţiatorii intermediari, *colportori* ai mesajului (cei care sunt responsabili de actele ilocuţionare);

IV. instanţele implicate în consumarea *zvonului* (*destinatarii* = cărora le sunt adresate actele ilocuţionare);

V. alocutorii, *cei cărora le este destinată enunţarea* (destinatarii finali care intră în componenţa *publicului*).

3.1. Tehnici polifonice în analiza textului de presă

3.1.1. Dintre tehnicile de construcţie polifonică utilizate în discursul mediatic actual amintim două categorii fundamentale:

I. Utilizarea unor *forme specifice de dedublare a instanţei enunţiative*;[1]

II. Utilizarea *evidenţialelor*.

Menţionăm că, în paginile de faţă, ne rezumăm la prezentarea câtorva aspecte din cea de a doua categorie.

3.1.2. „*Evidenţialitatea,* ca formă de realizare a *modalităţii epistemice,* reprezintă înscrierea în mesaj, prin mărci specifice numite *evidenţiale*, a surselor pe care locutorul le-a avut la dispoziţie pentru a cunoaşte conţinutul unei propoziţii"(*GALR,* II, 2008: 707).

Cercetări tipologice au demonstrat faptul că această categorie semantico-pragmatică se realizează printr-o diversitate de forme care diferă de la o limbă la alta. Unitatea categoriei este asigurată de manifestarea prin *lexic.* [2]

[1] Printre *dedublările posibile* ale instanţei enunţiative (*apud* Authier-Revuz 1984: 104−105) susceptibile să „interpeleze" interlocutorii, menţionăm: - prezenţa unei alte limbi, dialect (ca punct de plecare într-o argumentare confirmativă sau polemică în raport cu intertextul consacrat); − alt registru discursiv: familiar, cult, infantil etc.; − alt tip de discurs: tehnic, politic, feminist; − alt cuvânt introdus sub semnul rezervei („X, dacă se poate spune aşa"), al ezitării („X sau mai degrabă Y"), al rectificării („X, era să spun Y"); − altă instanţă, interlocutorul, diferit de locutor şi în această calitate susceptibil de a nu înţelege („dacă înţelegi ce vreau să spun", „dacă-mi permiteţi să folosesc această expresie").

[2] Pentru aspectele definitorii ale *evidenţialităţii*, v. Zafiu 2002: 127–144 şi *GALR* II 2008: 707, 715–718. Un studiu, pentru limba română a categoriei evidenţialelor aparţine Rodicăi Zafiu 2002. În opinia autoarei, *evidenţialele* pot fi clasificate în: *mărci ale inferenţei, mărci ale relatării (citării)* şi *mărci ale percepţiei.*

BDD-V857 © 2010 Editura Universităţii din Bucureşti
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.143 (2026-11-19 07:51:00 UTC)

4. *Talk-show-ul: între „zvon public", „bârfă publică" şi „dezvăluire"*

Zvonul, colportat pe cale orală, în emisiunile de tip *talk-show*, se apropie, în ceea ce priveşte *modul de difuzare,* mai mult de *bârfă, ponegriri, clevetiri, poveşti, legende, vorbe,* care circulă pe diverse traiectorii (*din gură-n gură,* pentru a identifica posibilităţile reale de influenţare individuală şi colectivă sau pe alte căi, *mai mult sau mai puţin formale*)[1].

Faţă de *zvon*, ştire *improvizată*, neverificată, reprodusă de *canalele media scrise, ca strategie argumentativă*[2]*, bârfa* presupune, în esenţă, un *schimb de informaţie* între *cel puţin două persoane* despre *o a treia, absentă*. Din acest punct de vedere, talk-show-ul îmbină*„sporovăiala* tipică pentru *conversaţia curentă* cu *dezvăluirea* ca răspuns specific la interviul jurnalistic.

4.1. Sursele cunoaşterii

„Indicarea sursei pentru conţinutul unei propoziţii înseamnă implicit o *apreciere a gradului de certitudine* al acesteia, de asumare din partea locutorului: percepţia directă este considerată în principiu ca fiind sursa cea mai sigură, comunicarea de către alţii – cea mai incertă" (*GALR* II 2008: 707).

Există două registre de marcare *a sursei* din care locutorul a obţinut informaţia transmisă prin enunţul său:

– „eu spun", care face trimitere la mărturia pe proprie răspundere (deci cinstea persoanei respective nu poate fi pusă la îndoială);

(6) ***Radu Moraru***: ***Eu nu am văzut în viaţa mea, de când sunt****... Poate la revoluţie şi puţin după aia, la mineriade, am văzut* ***atâtea manipulare****, dar astăzi toate erau prezentate pe invers şi* ***credeţi-mă*** *că şi mie mi-e greu uneori.* ***Îl cred pe Boc sau îi cred pe toţi ceilalţi****,* ***care spun*** *că de fapt va fi nenorocire, pensiile vor scădea, salariile vor scădea, vom munci până la moarte?*

(„Naşul", 15.10.2009, invitat: Traian Băsescu)

– „se spune", care face trimitere la grup, la colectivitate (ceilalţi – învestiţi cu încredere – vorbesc).

(7) ***Mihai Gâdea****: Mai ales în condiţiile în care, în ultimele zile,* ***s-a vorbit despre faptul, despre scenariul că*** *doctorul* ***Sorin Oprescu*** *se retrage din cursa pentru prezidenţiale şi îl va susţine pe domnul Crin Antonescu.*

(„Sinteza Zilei", 20.10.2009, invitat: Sorin Oprescu)

Varietatea de *formule introductive ale zvonului* e foarte bine şi plastic ilustrată în mass-media. Specifică acestui mediu e şi mascarea naturii de zvon prin invocarea „surselor": *după unele surse...* („Adevărul", 195, 1992, 3), *din surse demne de încredere, care stau în afara oricărui dubiu* (*RL*, 681, 1992, 1), *din surse ce se pretind a fi demne de încredere* (*SC* 22, 1992, 3), *prin intermediul unui ofiţer S.R.I. care a dorit sa rămână anonim* (*EZ* 136, 1992, 1). etc. (*apud* Zafiu 2001: 78).

(8) ***Cristian Hostiuc****: Doi oameni de afaceri care au stat în locul dumneavoastră la această emisiune au spus că acest împrumut de la Fondul Monetar Internaţional a fost bun* în condiţiile actuale, dar „ne pun copiii *slugă la stăpân" − ca să* ***citez din afirmaţia unui om de afaceri****.*

(„După 20 de ani", 17.10.2009, invitat: Traian Băsescu)

[1] Vezi, pentru acest subiect, Kapferer 2006, precum şi Felecan 2009.
[2] Vezi, în acest sens, Manu Magda 2009.

BDD-V857 © 2010 Editura Universităţii din Bucureşti
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.143 (2026-11-19 07:51:00 UTC)

(9) ***Claudiu Pândaru**: Fiica dumneavoastră, **spun ziarele colorate**, că s-ar pregăti de nuntă. (...)*

***Traian Băsescu**: Nu ştiu, **nu am nicio informaţie** în acest sens.*

(„După 20 de ani”, 17.10.2009, invitat: Traian Băsescu)

(10) ***Traian Băsescu**: Nu, contrar a ceea ce **se spune** sau **a ceea ce place presei să acrediteze ca imagine**, mă implic foarte puţin în viaţa internă a PD-L şi în deciziile PD-L.*

(„După 20 de ani”, 17.10.2009, invitat: Traian Băsescu)

(11) ***Victor Ciutacu**: **Informaţiile mele** − **care rar m-au trădat** − îmi indică faptul că acolo veţi fi atacat, la fundaţia condusă de soţia dumneavoastră.*

***Mircea Geoană**: Să atace cât vor.*

(„Vorbe Grele”, 20.10.2009, invitat: Mircea Geoană)

(12) ***Victor Ciutacu**: Vine (...) în România. **Legenda zice** că licuriciul decide. Vine să decidă cu cine?* („Vorbe Grele”, 20.10.2009, invitat: Mircea Geoană)

4.2. Mărci lingvistice

În funcţie de modul în care *colportorul* prezintă informaţia oferită, *zvonul* este de două feluri:

4.2.1. *Zvon asumat*, a cărui valoare de adevăr este „garantată” de colportor (având ca marcă prototipică formularea *îţi spun eu* – cu variante, *îţi garantez, am auzit eu*... etc.)

(13) ***Gigi Becali**: Să vă spun un lucru. **Spun unii** că bă, dacă nu mai câştigă, mamă, să vezi cum aşteaptă la cotitură unii să... îi cunosc pe majoritatea politicienilor. (...) Deci **vă spun** că nimeni nu va face aşa ceva. Şi nu se va întâmpla cu el aşa ceva, niciodată. **Să stea liniştit.***

(„Sinteza Zilei”, 15.04.2009, invitaţi: Dumitru Dragomir, Liviu Voinea, Victor Ciutacu)

(14) ***Victor Ciutacu**: Eu **am auzit**-o şi pe aia, câştigă **Mircea Geoană** şi-l pune pe Adrian Năstase prim-ministru.*

(„Vorbe Grele”, 20.10.2009, invitat: Mircea Geoană)

(15) ***Mihai Gâdea**: Ştiţi care-i temerea multora dintre cei cu care mai vorbesc şi eu?.... De ce-aş crede eu că votându-vă pe dumneavoastră... **am auzit** lucruri absolut onorante despre fiul dumneavoastră, de la dumneavoastră şi de la alţii, este un doctor apreciat* etc.

(„Sinteza Zilei” − 20.10.2009, invitat: Sorin Oprescu)

(16) ***Elena Băsescu**: Pentru că poate soţul insistă. Sunt bărbaţi care nu cedează. Dar bărbatul cu care mă voi căsători va trebui să înţeleagă că e o mândrie pentru mine faptul că sunt fata lui tata şi **am auzit** persoane care spuneau lasă, peste câţiva ani acest nume o să atârne de gâtul ei ca o tinichea. Nu-i adevărat.*

(„Zig Zag”, 31.05.2009, invitat: Elena Băsescu)

4.2.2. *Zvon neasumat*, a cărui valoare de adevăr nu este garantată de către colportor, fiind prezentată ca informaţie *probabilă, nesigură, posibilă* (având ca marcă prototipică formularea *se spune, se zvoneşte*, cu variante: *umblă zvonul, umblă vorba, cică, cum că* – indici sugerând *însumarea vocilor* implicate în lanţul interacţional într-o *voce colectivă*).

(17) ***Elena Băsescu** : Şi uitaţi, la alegerile generale am spus, eram întrebată, **circulau tot felul de zvonuri** că voi ocupa o funcţie în Ministerul Tineretului şi Sportului. **Toată lumea spunea** că voi fi secretar de stat. Şi la momentul acela, ca o ironie am spus nu.*

(„Zig Zag”, 31.05.2009, invitat: Elena Băsescu)

Raportul dintre opinia citată şi cea a locutorului, situat între extremele unui maxim acord sau dezacord, poate fi indicat de verbul de declaraţie, dar şi de complemente care exprimă

− susţinerea (*pe drept cuvânt, pe bună dreptate, cu îndreptăţire*):

BDD-V857 © 2010 Editura Universităţii din Bucureşti
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.143 (2026-11-19 07:51:00 UTC)

(18) ***Traian Băsescu****...Deci, nu* ***vorbe****sc de ce aşteaptă la parlament, de ce se lucrează acum, dar după ce s-a instalat la DNA procurorul Morar, sunt 20 de dosare de înalţi demnitari ai statului, foşti miniştri care au dosare în instanţă deja. Sigur,* ***unii spun*** *„Nu sunt condamnări", dar aceste dosare au devenit o realitate după 2005. Nu există nici o justiţie care să lucreze la comandă. Şi eu* ***sunt convins*** *că judecătorii îşi vor face datoria, acolo unde este vinovăţie, vor condamna, acolo unde dosarele nu sunt corecte, vor spune „Domnilor procurori, aţi greşit, nu se condamnă cel pe care-l suspectaţi". Dar, ca şef de stat, am descoperit un sistem...* ***Deci, am convingerea*** *că justiţia nu va mai putea fi oprită niciodată.*

(„După 20 de ani", 17.10.2009, invitat: Traian Băsescu)

sau

− distanţarea (*cică, pasămite, chipurile, vezi Doamne, dragă Doamne* – sau formule incidente, majoritatea aparţinând registrului colocvial al exprimării: *ei, aş!, chiar aşa?, haida-de*!).

(19) ***Valentin Stan****: Fii atent.* ***Cică****, există date că inculpatul pregătise săvârşirea unei noi infracţiuni. Inculpatul a săvârşit cu intenţie o nouă infracţiune. Care-i aia? Există date că inculpatul exercită presiuni asupra persoanei vătămate. El le-a dat bani ălora să plece. Care persoană vătămată? Le-a dat bani de taxi la hoţi.*

(„Sinteza Zilei", 02.04.2009, invitaţi: Valentin Stan, Mugur Ciuvică, Mircea Badea, Bogdan Teodorescu, Victor Ciutacu)

(20) ***Victor Ciutacu****: Zisei că în accepţiunea domnului Băsescu II sau I nu ştiu care dintre e, eşti doamna blondă care avea pretenţia să-mi cer scuze de la toţi ziariştii.* ***Cică*** *mai ai de aşteptat până să se întâmple asta, că întâi trebuie să-şi ceară toţi ziariştii scuze de la poporul ăsta. Şi după aia eventual îşi va cere şi domnia sa* scuze.

(„Vorbe Grele", 02.04.2009, invitaţi: Victor Ciorbea, Robert Veress)

4.4. Zvonul în talk-show ca strategie interacţională

În timp ce, în *presa scrisă*, *zvonul* serveşte, în mod nedisimulat, ca *strategie argumentativă* (de transmitere de ştiri şi de *impunere* a *opiniei*, *a părerii personale* asumate de jurnalist − sau de persoanele care se ascund, uneori, în spatele acestuia), în *talk-show* (*comunicare orală*), zvonul serveşte ca *strategie interacţională*, moderatorul utilizând zvonul ca mijloc de *stimulare* a *dezvăluirilor* realizate de intervievat, de *comentare publică* a unor ştiri neconfirmate (deci de *impunere a părerilor altora referitor la subiectul discutat*).

(21) ***Ion Cristoiu***: *Suntem în partea a doua a emisiunii. Cred că unul din personajele cele mai controversate din ultimul timp se numeşte* ***Elena Băsescu****. Candidează ca independentă,* ***presa străină nu o mai scoate din această imagine de păpuşă gen frumoasă, dar proastă. Presa noastră s-a mai potolit.*** *Din câte ştiţi eu sunt un om curios.* ***Vreau să văd şi eu − cum ar spune bătrânii − ce-i în capul domnişoarei Elena Băsescu****, de ce vrea să candideze? În consecinţă vă fac o surpriză, un* ***taifas*** *cu* ***Elena Băsescu****. Bine aţi venit!*

(„Zig Zag", 31.05.2009, invitat: Elena Băsescu)

(22) ***Claudiu Pândaru****: Fiica dumneavoastră,* ***spun ziarele colorate****, că s-ar pregăti de nuntă.*

Traian Băsescu*: Nu ştiu.*
Claudiu Pândaru*: Nu ştiţi? Nu v-a spus?*
Traian Băsescu*: Când* ***aflaţi,*** *să-mi spuneţi şi mie.*
Claudiu Pândaru*: Păi n-o întrebaţi, domnule preşedinte?*
Traian Băsescu*: Nu ştiu,* ***nu am nicio informaţie*** *în acest moment.*

(„După 20 de ani", 17.10.2009, invitat: Traian Băsescu)

BDD-V857 © 2010 Editura Universităţii din Bucureşti
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.143 (2026-11-19 07:51:00 UTC)

În acest sens, moderatorul relansează public zvonul care circulă pe căi oculte (de regulă referitor la viaţa persoanei publice prezentă în studio sau la climatul social-politic în care aceasta este direct implicată), încercând să obţină, de la intervievat, răspunsuri concrete, pertinente, referitoare la *veridicitatea ştirilor enunţate*.

5. ***Text ilustrativ***

Radu Moraru: *Deci el a folosit-o în campanie?*

Gigi Becali: (...) *Mă vrei să spun? Nu are rost să mai spun. Mie mi-a spus mie* ***cineva****,* ***nu îi spun numele****, mi-a spus domne m-a chemat la Doina şi mi-a dat o listă. 1, 2, 3 vreo 15 persoane.* ***Persoana care mi-a spus*** *mie a zis, măi Gigi, am rămas blocat. Era o listă cu oameni pe care îi vrea pe funcţiile alea, el, Puiu Popoviciu.* (...)

Radu Moraru: *Dar să ştiţi că nu mă miră cu nimic. Se practică chestia asta.*

Gigi Becali: (...) *Auzi, 15 oameni să îi pună pe funcţii în Guvern? Parcă mi-ar fi dat mie ceva vreodată! Nu am avut nici în clin, nici în mânecă cu el. Am mâncat la Doina, am plătit. Mai veneau delegaţii, mă duceau cu delegaţii pe la el. Şi* ***ăştia*** *pun oameni.*

(„Naşul”, 30.03.2009, invitat: Gigi Becali)

Gigi Becali: *Ce vă spun aici sunt lucruri* ***pe care am dovezi****. Ce vă spun aici, şi care* ***ştiu din auzite*** *şi aici trebuie să controlaţi dumneavoastră, că i-a dat 6 hectare lui Călin Popescu Tăriceanu.*

Radu Moraru: *Dar cum?*

Gigi Becali: ***Cică nu ştiu****.* ***Am auzit*** *că i-a dat, dar acum la TV spunea donaţie. Mă* ***nu cred*** *că sunt atât de dobitoci să dea donaţie. Cum adică să dea 6 hectare care înseamnă pe puţin 60 de milioane, să îi dai donaţie? Tu dai donaţie, dar mai are acesta 49%. Ăla a fost de acord? Înseamnă că nu mai are sau nu ştiu?* ***Eu răspund pentru astea cu probe****.* (...)

Radu Moraru: *Dimofte.*

Gigi Becali: *Da. Dimofte. Pe* ***ăla, Caţavencu*** *„Nu ne lăsăm până nu îl băgăm pe* ***Gigi Becali*** *la puşcărie". Am* ***un prieten George Gaiţă, care mă sună şi îmi spune****, băi Gigi,* ***se laudă ăsta****, în două săptămâni la puşcărie, acolo e locul lui, adică Puiu Popoviciu. Adică voi mă vreţi pe mine la puşcărie, şi Puiu Popoviciu şi Dimofte, dar eu să vă las în pace pe* ***voi?*** *Cu Bodu, tot ei.* ***Se presupune că ar finanţa*** *şi galeria cu Steaua, cu scandalurile.*

Radu Moraru: ***Se practică****.*

Gigi Becali: *Eu îi spuneam lui* ***Nicoleta Savin****, domne, îmi pare rău că nu l-am văzut arestat. Şi* ***mi-a zis****, domnule* ***Gigi Becali****, stai domne. Dacă erai dumneata în locul lui,* ***ăştia*** *beau şampanie, şi dumitale îţi e milă?*

Radu Moraru: *Mda...* (...)

Gigi Becali: ***Să vă spun*** *încă un lucru, ce am făcut. I-am scris o scrisoare lui Adrian Năstase, prin Cozmin Guşă. Era prieten cu Cozmin Guşă pe atunci, era secretarul lui. După mai mult timp****, cineva îmi spune de la Guvern de acolo, spune****... măi spune-i lui* ***Gigi Becali*** *că s-a pierdut scrisoarea, să mai trimită o dată.*

Radu Moraru: *Cine vă lua la mişto?* ***Persoana****?*

Gigi Becali: *Şi zic, mă, mai ia şi la mişto. Du-te măi de aici.*

(…)

Radu Moraru: ***Dar cine*** *a virat toată afacerea şi cât de puternic, astfel încât şef de serviciu secret reţinut, cel mai tare miliardar reţinut?*

Gigi Becali: ***Şi cine****?*

(„Naşul”, 30.03.2009, invitat: Gigi Becali)

Gigi Becali: *Eu ştiu* ***o persoană din România*** *care a făcut afaceri mari şi are proprietăţi prin America, prin Italia, dar* ***care persoana aia*** *niciodată nu s-a luat* ***nimeni*** *de ea. De ce? Pentru că* ***e ceva cu semnătură****,* ***probabil omul*** *se ţine de cuvânt. Dar dacă ăsta e aşa*

BDD-V857 © 2010 Editura Universităţii din Bucureşti
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.143 (2026-11-19 07:51:00 UTC)

***cum bănuieşti**, de ce l-a arestat? Nu îl ţinea nicio jumătate de oră dacă e aşa cum spui tu. Dacă era aşa cum spui tu imediat veneau **ăia**, băi Morar, ia vezi de treaba ta. Acesta e interesul statului român. Daţi-i drumul în jumătate de oră. Sau **SRI.** Nu avea informaţia aceasta dacă el lucra? **Ştia SRI**.*

(„Naşul", 30.03.2009, invitat: Gigi Becali)

Comentariu

Fiind vorba, de cele mai multe ori, de subiecte „delicate", sursele şi elementele concrete care privesc zvonul sunt ocolite, verbalizate prin intermediul unor formaţiuni lingvistice cu un *sens nedeterminat*.

Sursa zvonului este *anonimă: **cineva**, **nu îi spun numele**, mi-a spus, **Persoana care mi-a spus, ăştia, ăla, Caţavencu, cineva îmi spune de la Guvern de acolo spune**, **o persoană din România** care a făcut afaceri mari şi are proprietăţi prin America, prin Italia, **care persoana aia**, **omul, nimeni***.

Mărcile: sunt elemente cu sens nedeterminat: ***Cică nu ştiu**. **Am auzit, Se presupune că ar finanţa,** aşa **cum bănuieşti, e ceva cu semnătură**, **probabil omul** se ţine de cuvânt*

Persoanele care susţin veridicitatea celor dezvăluite sunt, însă, *cunoscute*:

*De fapt, **Viorele**, nici nu o să mai confirme, o să se supere pe mine că am zis.*

*Am **un prieten George Gaiţă, care mă sună şi îmi spune**...*

*Eu îi spuneam lui **Nicoleta Savin**, domne, îmi pare rău că nu l-am văzut arestat. Şi **mi-a zis**, domnule **Gigi Becali**, stai domne...*

6. *Concluzii*

Ca trăsătură programatică a textelor din presa românească actuală scrisă şi vorbită *conţinând zvonuri,* se remarcă trecerea în revistă, pe un ton degajat şi într-un limbaj savuros, a cât mai multor *detalii* (colectate din variate surse, *mai mult sau mai puţin credibile*) din viaţa publică şi privată a vedetelor şi a personalităţilor politice vizate.

Reflexul lingvistic al situaţiei prezentate se materializează într-un *hibrid stilistic*, un amestec de *elemente colocviale şi argotice*, *structuri elevate (cultisme)*, evocate în comentariu nu arareori ironic. Amalgamul de *straturi lexico-stilistice* conduce, implicit, la evocarea unui *mozaic de voci*.

Toate aceste *corpuri străine*, aceşti „intruşi" accentuează, prin pregnanţa formei, forţa limbajului din textele selectate pentru analiza polifonică, utilizând *mijloace foarte variate şi plastice de evocare a sursei*. În această privinţă, se impune constatarea (în acord cu Zafiu 2002: 140) că, în limbajul mass-mediei româneşti actuale, zona cea mai puternic marcată este cea a *inferenţei*, cea mai slab reprezentată rămânând *percepţia directă*. Ca indice diagnostic care tinde să se pragmatizeze atât în jurnalismul românesc scris, cât şi în cel vorbit, menţionăm *bursa zvonurilor*, metafora clişeizată ce denumeşte *rubrici* ale mai multor cotidiene (*Cotidianul*, *giurgiu-news.ro*) sau săptămânale (*Academia Caţavencu*) româneşti, precum şi titluri de televiziune, înscrise pe burtieră (vezi *Realitatea TV*), toate acestea stând mărturie că fenomenul investigat (*zvonul* ca *strategie argumentativă, în discursul scris*, şi ca *strategie interacţională, în discursul oral*) a dobândit un *caracter* instituţionalizat.

Iată, în acest sens, un mesaj preluat de pe internet:

***Bursa zvonurilor** conduce piaţa auto second-hand „în România există **bursa zvonurilor**. Cei ce se ocupă cu importurile de maşini second-hand au auzit de posibila majorare a taxei şi au înmatriculat toate maşinile care le aveau, importate inclusiv în lunile anterioare", a explicat Brent Valmar, vicepreşedintele Asociaţiei Producătorilor şi Importatorilor de Automobile (APIA), citat de „Ziarul Financiar".*

BDD-V857 © 2010 Editura Universităţii din Bucureşti
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.143 (2026-11-19 07:51:00 UTC)

BIBLIOGRAFIE

Authier-Revuz, Jacqueline, 1984, „Hétérogénéité(s) énonciative(s)”, *Langages*, 73, p. 8−111.

Bakhtine, Mikhaïl, 1970, *Problèmes de la poétique de Dostoïevski*, Lausanne, L’Age de l’Homme.

DEX *online* = *Dicţionar explicativ al limbii române*, http://dexonline.ro/.

Ducrot, Oswald, 2001, „Quelques raisons de distinguer «locuteurs» et «énunciateurs»” http://www.hum.au.dk/romansk/polyfoni/documents de travail / Polyphony 3.

Felecan, Daiana, 2009, „La médisance, en tant que phénomène polyphonique”, comunicare prezentată la Conferinţa IADA, Barcelona, 2009.

Fløttum, K., 1992, „Polyphonic structure”, în: A.-C. Lindeberg *et al.* (eds.), *Nordic Research on Text and Discourse*, Åbo, Academy Press, p. 161−172.

GALR 2008 = Guţu Romalo, Valeria (coord.), 2008, *Gramatica limbii române*, *GALR*, I-II, Tiraj nou, revizuit, Bucureşti, Editura Academiei Române.

Kapferer, Jean N., 1993, *Zvonurile: cel mai vechi mijloc de informare din lume* (trad. rom.), Bucureşti, Humanitas.

Ilie, Cornelia, 2001, „Semi-institutional discourse: The case of talk show”, *Journal of Pragmatics*, 33, p. 209−254.

Ionescu-Ruxăndoiu, Liliana, 2004, „Politeţe şi impoliteţe în dezbaterile televizate”, în: Pană Dindelegan (coord.): 417−422.

Manu Magda, Margareta, 2009, *Das Gerücht in der aktuellen rumänischen Presse (Aspekte über die Quellen des Wissens und ihre linguistischen Kennzeichen)*, comunicare prezentată la Conferinţa IADA, Barcelona, 2009.

Nølke, Henning, 1994, *Linguistique modulaire: de la forme au sens*, Louvain, Peeters.

Pană Dindelegan, Gabriela (coord.), 2002, *Aspecte ale dinamicii limbii române actuale*, Bucureşti, Editura Universităţii din Bucureşti.

Pană Dindelegan, Gabriela (coord.), 2004, *Tradiţie şi inovaţie în studiul limbii române*, Bucureşti, Editura Universităţii din Bucureşti.

Zafiu, Rodica, 2006, „Modalizarea”, în GALR 2008, II: 693−698.

Zafiu, Rodica, 2001, *Diversitate stilistică în româna actuală*, Bucureşti, Editura Universităţii din Bucureşti.

Zafiu, Rodica, 2002, „***Evidenţialitatea** în limba română actuală*”, în Pană Dindelegan (coord.) 2002: 127−144.

„Gossips, Rumours, Worldly News” (Aspects concerning the sources of knowledge and their linguistic markers in the Romanian talk-show)

The topic of this communication is *public rumour*, defined as a piece of improvised news, resulting from a process of *collective deliberation.*

The theoretical framework of the discussion is represented by textual linguistics of Bakhtin – Ducrot – Nolke type; its scope comprises enunciation and research object – indicators of the presence of several *voices* or *points of view* at the level of the utterance, or, in other words, the presence of the linguistic polyphony marks in the utterance.

The linguistic analysis aims at highlighting several aspects such as: *the delimitation of the semantic field of rumour* (well-represented in the current Romanian language), *the presentation of the variety of introductive formulae for rumour* in the current journalistic language, identification of *linguistic markets* (*evidentials)* that the journalists use in order to indicate their reserve or distance from a message reproduced in the direct or indirect style, or from a piece of information received from somebody else. The journalistic discourse widely uses such means, whenever it has to refer not to facts, but the *other people’s utterances*, thus trying to set a certain order in the *multiplication of the text voices.*

We would like to mention that we will mainly refer hereafter to the *Romanian television talk-show.* The illustrative texts have been outsourced on the *Internet.*

BDD-V857 © 2010 Editura Universităţii din Bucureşti
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.143 (2026-11-19 07:51:00 UTC)